

BILANȚUL – PROCEDEU AL METODEI CONTABILITĂȚII ȘI INSTRUMENT DE COMUNICARE

THE BALANCE SHEET – PROCEDURE OF THE ACCOUNTING METHOD AND COMMUNICATION TOOL

Autor: **ALEXANDRU FRUNZE**

e-mail: frunzealex14@gmail.com

Conducător științific: **LILIA GRIGOROI**

e-mail: lilia.grigoroii@ase.md

Academia de Studii Economice a Moldovei, Republica Moldova

Abstract. *The balance sheet has a double purpose: it's the end point for what it was and starting the next day, it's the ramp for what it's going to be. "It is absolutely indispensable to modern man to initiate himself in the slightest in the elements accounting. Everyone who works in economics must be in able to understand the two essential surveys, to know the balance sheet and the account profit and loss." (P. Samuelson-laureate of the Nobel Prize in economics).*

Keywords: *process specific to the accounting method, theories, functions, balance sheet.*

JEL: M40, M41

Introducere.

Bilanțul este un procedeu de lucru specific metodei contabilității, prin intermediul căruia se prezintă generalizat activul și pasivul elementelor patrimoniale în etalon bănesc, precum și rezultatele obținute de entitate la un moment dat. Potrivit Legii Contabilității și raportării financiare nr. 287 din 15.12.2017 toți agenții economici sunt obligați să întocmească un bilanț. Bilanțul contribuie la redarea unei imagini fidele, clare și complete a patrimoniului, a situației financiare și asupra rezultatelor obținute de entitate.

Din punct de vedere al teoriei contabile bilanțul traduce în practică unul dintre principiile de bază ale contabilității și anume dubla reprezentare, prin care elementele patrimoniale sunt reflectate atât sub aspectul utilității cât și aspectul funcționalității bunurilor economice.

Din punct de vedere al practicii contabile bilanțul reprezintă sursa de informații pe baza cărora se poate analiza activitatea economică a entității și a rezultatelor obținute în scopul luării unor decizii optime privind desfășurarea activității viitoare.

Conținut de bază

Rezultatele cercetărilor s-au concretizat în ceea ce știința contabilității a consacrat ca fiind teoriile asupra bilanțului, dintre care cele mai importante sunt: teoria dinamică, teoria organică, teoria statică, teoria eudinamică, teoria nominală și teoria previzională.

Figura 1. Teoriile bilanțului

Sursa: elaborat de autor

Deci, bilanțul este un procedeu al metodei contabilității, prin care se prezintă simultan, ordonat și sintetic, patrimoniul și situația economico-financiară a entității. El se prezintă ca un tablou care cuprinde, în formă sintetică și în expresie valorică, *activele* (bunurile, mijloacele) fixe și circulante existente la un moment dat în entitate, *sursele* din care au fost constituite (finanțate), precum și rezultatele economico-financiare obținute în perioada pentru care se întocmește bilanțul. Bilanțul se întocmește la anumite termene care, de regulă, coincid cu sfârșitul perioadei de gestiune. La aceste termene patrimoniul entității este privit în mod static.

Astfel, rolul bilanțului demonstrează și realizează dubla reprezentare. Punctul de plecare pentru fundamentarea și cunoașterea regulilor de funcționare a conturilor. Permite punerea în corelație a tuturor conturilor în care se reflectă elementele patrimoniale ale entității. Procedul prin care se încheie și cu care începe un ciclu contabil, oferind o imagine asupra situației economico-financiare a entității. Furnizează informații pentru analiza financiară la diferite niveluri.

Iar importanța derivă din funcțiile pe care acesta le îndeplinește: - funcția de generalizare a datelor contabilității; funcția de cunoaștere a mersului activității economico-financiare; funcția previzională.

01 FUNCȚIA DE GENERALIZARE A DATELOR CONTABILITĂȚII

02 FUNCȚIA DE INFORMARE ȘI ANALIZĂ A MERSULUI ACTIVITĂȚII ECONOMICO-FINANCIARE

03 FUNCȚIA PREVIZIONALĂ

Figura 2. Funcțiile bilanțului

Sursa: elaborat de autor

Funcția de generalizare a informației contabile – prin bilanț informațiile din conturi se grupează și se sistematizează, realizându-se astfel o centralizare și sistematizare a informației specifice.

Funcția de informare și analiză a mersului activității economico-financiare – datele cuprinse în bilanț sunt puse la dispoziția utilizatorilor externi și interni în vederea preluării lor și a luării deciziilor. Pe

baza informațiilor preluate din bilanț se determină indicatorii economici cu ajutorul cărora se poate stabili situația economică a entității.

Funcția previzională – constă în posibilitatea oferită de bilanț de a orienta activitatea viitoare. În acest scop întocmirea bugetului de venituri și cheltuieli pentru perioadele următoare se fundamentează pe situația patrimonială și a rezultatelor din perioada considerată baza de raportare.

Reguli: Posturile de bilanț să corespundă cu datele înregistrate în contabilitate, puse de acord cu situația reală a elementelor patrimoniale stabilite pe baza inventarului; nu sunt admise compensări între conturile ce se înscriu în bilanț și respectiv între conturile de venituri și cheltuieli din contul de „Profit și Pierdere”.

Forme: În practică se cunosc două scheme de bilanț, una sub formă de *tablou cu două părți*: partea stânga, *activul*, și partea dreapta, *pasivul*, numită și *schema orizontală de bilanț*, și modelul sub forma *listei vertical* sau *schema bilanțului vertical*.

Figura 3. Schemele de bilanț

Sursa: elaborat de autor

Un *bilanț vertical* este unul în care formatul de prezentare a bilanțului este o singură coloană de numere, începând cu elemente rând active, urmate de elemente rând pasive și terminând cu elemente rând capital propriu. În cadrul fiecăreia dintre aceste categorii, elementele rând sunt prezentate în ordinea descrescătoare a lichidității. Astfel, prezentarea în cel mai de sus bloc de elemente rând (pentru active) începe cu numerar și se termină de obicei cu active fixe (care sunt mult mai puțin lichide decât numerar) sau fond comercial. În mod similar, secțiunea de pasive începe cu conturi de plătit și se termină de obicei cu datorii pe termen lung, din același motiv.

Un *bilanț orizontal* folosește coloane suplimentare pentru a prezenta mai multe detalii despre activele, pasivele și capitalurile proprii ale unei companii. Aspectul acestui format de bilanț este după cum urmează:

1. Prima coloană detaliază toate elementele rând de active pentru care există solduri finale.
2. A doua coloană conține suma acelor active.
3. A treia coloană listează toate elementele rând de pasiv și apoi elementele rând de capitaluri proprii pentru care există solduri finale.
4. Cea de-a patra coloană indică suma cu aceste datorii și elemente de capitaluri proprii.

Totalul tuturor activelor din a doua coloană ar trebui să corespundă totalului pentru toate pasivele și elementele de capitaluri proprii din a patra coloană.

Bilanțul orizontal funcționează cel mai bine atunci când sunt prezentate mai multe elemente rând, deoarece formatul de prezentare permite elemente rând suplimentare. Dacă sunt mai puține elemente rând care trebuie prezentate, este mai frecvent prezentarea bilanțului în format vertical, în care elementele rând active, pasive și capitaluri proprii sunt grupate într-o singură coloană. Pentru a trece de la modul orizontal de prezentare la modul vertical, poate fi necesar să se consolideze unele dintre elementele rând în modul orizontal de prezentare.

Este dificil să extindeți formatul orizontal pentru a prezenta poziția financiară a unei companii pentru mai mult de o perioadă, deoarece perioadele suplimentare vor ocupa atât de mult spațiu încât prezentarea devine dificil de citit, având în vedere dimensiunile reduse ale fonturilor care trebuie utilizate. În consecință, în cazurile în care trebuie prezentată poziția financiară a mai multor perioade, este obișnuit să se adopte formatul bilanțului vertical, unde există mai mult spațiu pentru coloane suplimentare.

Atât formatele orizontale, cât și cele verticale sunt forme acceptabile de prezentare.

Există mai multe tipuri de bilanțuri care pot fi clasificate după următoarele criterii:

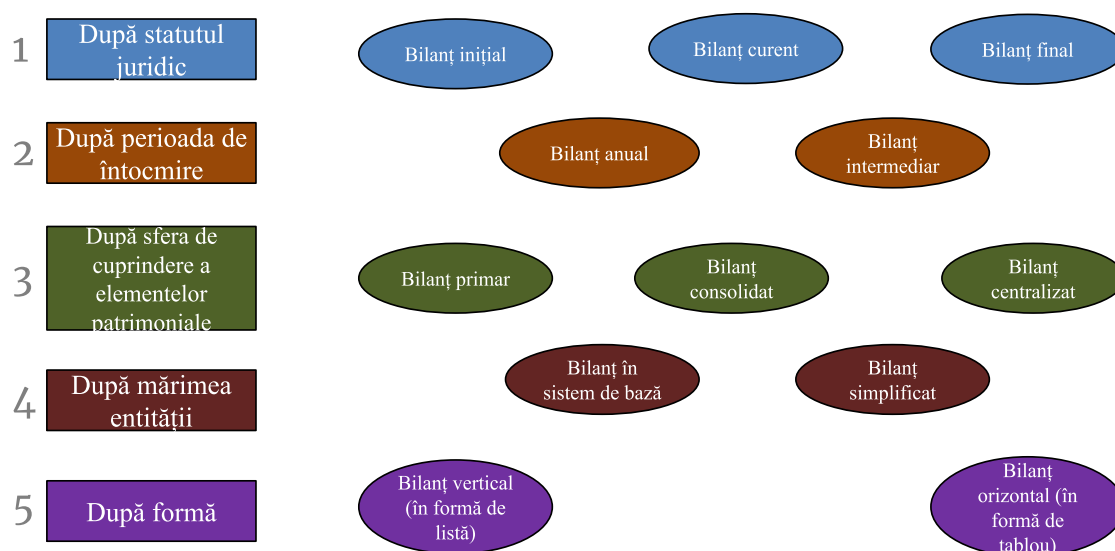

Figura 4. Tipuri de bilanț

Sursa: Elaborat de autor

Sub aspect juridic, sintetizează starea patrimonială, respectiv ansamblul drepturilor și angajamentelor patrimoniale existente la un moment dat.

Concepția juridică definește bilanțul ca situație a patrimoniului și explică conținutul activului ca fiind constituit din totalitatea drepturilor de proprietate și a drepturilor de creanță, iar conținutul pasivului ca fiind dat de capitalurile proprii și totalitatea datoriilor (obligațiilor).

BILANȚ

ACTIV	PASIV
DREPTURI DE PROPRIETATE	CAPITALURI PROPRII
DREPTURI DE CREANȚĂ	DATORII LA TERȚI

Concepția financiară asupra conținutului bilanțului este orientată spre necesitatea de a cunoaște în ce măsură entitatea este aptă, ca urmare a mijloacelor pe care le posedă, să-și onoreze datoriile față de terți atunci când acestea ajung la scadență.

În această viziune, activul bilanțului este considerat ansamblu de mijloace utilizate pentru achitarea datoriilor la scadență, deci este privit sub aspectul capacității de lichiditate. (Lichiditatea reprezintă capacitatea în timp a mijloacelor economice de a se transforma în bani).

BILANT FINANCIAR

ACTIV IMOBILIZAT (imobilizări nete corporale, necorporale și financiare)	CAPITALURI PROPRII
--	---------------------------

ACTIV NET DE EXPLOATARE (active circulante mai puțin datorii de exploatare)	DATORII FINANCIARE (împrumuturi pe termen lung și mediu și credite bancare curente)
---	---

Această dublă reprezentare a posturilor de activ și pasiv din bilanțul entității se prezintă astfel:

Prezentarea bilanțului	Elementele patrimoniului	
Contabila	Activ	Pasiv
Juridică	Drepturi: De proprietate De creanță	Angajamente față de: Proprietari (capitaluri proprii) Terți (datorii)
Financiară	Utilizarea fondurilor încredințate entității Nevoi	Sursele fondurilor încredințate entității Resurse

Concluzii.

Dacă studiul juridic permite prezentarea drepturilor și angajamentelor patrimoniale, prezentarea financiară pune în evidență relația dintre sursele fondurilor (resursele) și nevoile (utilizările) cărora le sunt alocate fondurile. Astfel, *pasivul* apare ca o sinteză a angajamentelor contractate (optica juridică) sau ca o inventariere a surselor de finanțate (optica financiară), în timp ce elementele înscrise în activ, corespund unor drepturi patrimoniale (sub aspect juridic) sau unor alocări de fonduri pentru achiziționarea acestor drepturi (sub aspect financiar).

Bilanțul constituie documentul principal care stă la baza evaluării patrimoniale a entității. Indiferent de momentul la care se încheie bilanțul, menținerea egalității între sumele totale înscrise în activul și pasivul său constituie o regulă ce trebuie strict respectată la întocmirea bilanțului, ea reprezentând de fapt principiul financiar fundamental care susține constituirea patrimoniului unei entități.

Referințe bibliografice

1. Legea contabilității și raportării financiare nr. 287 din 15.12.2017 // https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=125231&lang=ro
2. SNC Prezentarea situațiilor financiare // <https://www.mf.gov.md/sites/default/files/legislatie/Standardele%20Na%C8%9Bionale%20de%20Contabilitate%20aprobrate%20prin%20ordinul%20nr.%20118%20din%2006.08.2013.pdf>
3. Standardul internațional de contabilitate 1 // <https://www.mf.gov.md/ro/content/standardele-interna%C8%9Bionale-de-raportare-financiar%C4%83-2017-red-book>
4. Grigoroș L., Lazari L., Bazele contabilității, Editura Cartier: Chișinău, 2012.
5. Needles, B. Anderson, H.Caldwille. Principiile de bază ale contabilității. Ediția a V - a, Chișinău, Editura ARC, 2000.
6. Bojian O., Bazele contabilității, Editura Economică: București, 2003.